

для ПАТ "Укртрансгаз" на послуги транспортування природного газу транскордонними газопроводами для точок входу і точок виходу" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nerc.gov.ua/?id=18635>.

5. Закон України Про внесення зміни до Митного кодексу України щодо створення передумов для нової моделі ринку природного газу.: Верховна Рада України; Закон від 04.02.2016 № 994-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994-19>.

УДК 332

М. Д. Чміль, аспірант

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ДОЦІЛЬНІСТЬ СТВОРЕННЯ НАФТОГАЗОВОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ (ВІЛЬНОЇ) ЕКОНОМІЧНОЇ ЗОНИ

Спеціальні економічні зони в умовах конкуренції на глобальних ринках є фундаментальною організаційною основою для реалізації ключових принципів становлення національної та регіональної економіки. Світовий досвід показує, що значні економічні зміни на національному і міжнародному рівнях відбуваються завдяки формуванню територіально-галузевих та інтеграційних об'єднань, які є найбільш конкурентоспроможними на світовому ринку. Тому створення спеціальних економічних зон є однією з характерних ознак сучасної інноваційно орієнтованої економіки.

Незважаючи на величезну кількість СЕЗ у багатьох країнах світу та наявність багаторічного досвіду їх функціонування, на сьогодні не визначено єдиного поняття, яке б характеризувало суть і статус спеціальної економічної зони.

Офіційно визнаним є трактування вільної зони, яке наведено у VIII доповненні до Кіотської конвенції, прийнятої в 1973 р. У ній під зоною "порто-франко" визначається частина території, на якій товари розглядаються як об'єкти, що знаходяться поза межею національної митної системи, і тому не підлягають обов'язковому митному контролю й оподатковуванню [1].

Законодавством України регламентовано власне визначення спеціальної економічної зони. Згідно з ч. 1 ст. 1 Закону України "Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон" спеціальна (вільна) економічна зона являє собою частину території України, на якій встановлюються і діють спеціальних правовий режим економічної діяльності та порядок застосування і дії законодавства України [2].

Загалом усі трактування поняття СЕЗ зводяться до того, що це частина національного простору (район, територія, область, частина господарського комплексу країни), де використовується особлива система пільг і стимулів для підприємств, внаслідок чого заохочується діяльність спільних підприємств з іноземними інвестиціями. Метою такої діяльності є одночасна реалізація цілей трьох видів: економічної; науково-технічної; соціальної.

Зокрема, доцільно виділити економічну мету, тобто залучення іноземного капіталу завдяки пільговому оподаткуванню, митному режиму і стабільному законодавству, надання доступу до зовнішньоекономічної діяльності.

Науково-технічна мета створення зон полягає в залученні передових зарубіжних і вітчизняних технологій, активізації інноваційних процесів, залученні наукових і інженерних кадрів із-за кордону, підвищенні ефективності використання виробничих потужностей та інформатизації суспільства.

СЕЗ виконують і завдання соціального характеру – це підвищення зайнятості населення шляхом створення нових робочих місць, подолання безробіття. [3, с. 316-317].

Енергетичний сфера має важливе значення для економічного та соціального розвитку і національної безпеки України. Такий міжгалузевий інтегральний комплекс, як нафтогазова спеціальна економічна зона, дасть можливість забезпечити ефективне використання природних і трудових ресурсів, особливостей географічного положення, ефекту концентрації. Створення нафтогазової СЕЗ дозволить:

- підвищити енергобезпеку держави;
- підвищити ефективність використання енергопродуктів;
- залучити до паливно-енергетичного комплексу приватні інвестиції, новітні технології та сучасний досвід ефективної роботи;
- підвищити зайнятість населення шляхом створення нових робочих місць.

Виходячи із економічних реалій сучасної України, пріоритетними напрямками для великомасштабних прямих інвестицій повинні бути паливно-енергетична та нафтогазова галузі. Інвестиції можуть бути здійсненні через приватизацію, викуп пакетів акцій діючих підприємств, інвестування будівництва нових систем магістральних газопроводів, модернізацію діючих і створення нових виробничих потужностей на базі сучасної техніки та прогресивних технологій, також зниження негативного впливу паливно-енергетичного комплексу на навколишнє середовище на основі екологічно чистих технологічних процесів. До перспективних інвестиційних проектів належать розвідування та видобуток нафти й газу в Івано-Франківській, Полтавській, Чернігівській областях і шельфі Чорного моря. Основними факторами, які впливають на іноземних інвесторів у видобувних та сировинних галузях, є можливість участі у приватизації, зменшення розміру податку на прибуток та рівня експортного мита, отже створення спеціальної економічної зони дозволить надавати необхідні пільги та забезпечити максимально комфортні умови для інвестування.

Список посилань на джерела

1. Международная конвенция по упрощению и гармонизации таможенных процедур (Киотская конвенция 1973 г.). Приложение 1. Относительно свободных зон // Право и экономика . – 1995. – № 8. – С. 127.

2. Закон України "Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон" від 13.10.1992 №2673-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/>

show/2673-12.

3. Кузняк Б. Я. Активізація діяльності вільних економічних зон України / Б. Я. Кузняк, Л. М. Радченко, Ю. О. Кирпота // Міжнародна економічна політика: наук. журнал / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана" ; голов. ред. Д. Г. Лук'яненко. – 2012. – Спец. вип.: у 2 ч. – Ч. 2. – С. 314–321.